

Sygn. akt: I C 114/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 października 2020 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	sędzia Ewa Oknińska
Protokolant:	sekretarz sądowy Paula Łożyńska

po rozpoznaniu w dniu 07 października 2020 r. w Olsztynie

na rozprawie

sprawy z powództwa M. S. (1), D. S.

przeciwko Bankowi (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W.

o ustalenie nieważności umowy ewentualnie o ustalenie bezskuteczności postanowień umowy, ewentualnie o zapłatę

I. oddać powództwo o ustalenie nieważności umowy o kredyt hipoteczny nr KH/ (...) z dnia 09.04.2008 r. zawartej pomiędzy powodami a Bankiem (...) S.A. w W.;

II. ustala, że postanowienia § 2 ust. 2, § 7 ust. 1 umowy o kredyt hipoteczny nr KH/ (...) z dnia 09.04.2008 r. zawartej pomiędzy powodami a Bankiem (...) S.A. w W. są bezskuteczne wobec powodów,

III. wzajemnie znosi koszty procesu między stronami.

sędzia Ewa Oknińska

Sygn. akt: I C 114/20

UZASADNIENIE

Powodowie D. S. i M. S. (1) wnieśli o ustalenie nieważności umowy o kredyt hipoteczny nr KH/ (...) z dnia 9 kwietnia 2008 r., zawartej pomiędzy powodami a Bankiem (...) S.A. z siedzibą w W., ewentualnie o zasądzenie solidarnie na ich rzecz od pozwanego kwoty 330.849,64 zł z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu, tj. od 10 lutego 2020 r. do dnia zapłaty, ewentualnie o ustalenie wobec powodów bezskuteczności postanowień § 2 ust. 2, § 7 ust. 1 umowy o ww. kredyt hipoteczny.

W uzasadnieniu powodowie wskazali, że w dniu 10 kwietnia 2008 r. zawarli z pozwanym Bankiem umowę sporządzoną przez bank w dniu 09 kwietnia 2008 r. o kredyt hipoteczny nr KH/ (...). Celem kredytowania było wykończenie domu i spłata innego kredytu mieszkaniowego. Umowa została zawarta na kwotę kredytu 460.000 zł, którą indeksowano do franka szwajcarskiego. Kwota ta miała zostać określona według kursu kupna (...) zgodnie z „Tabelą kursów walut obcych” obowiązującą w Banku w dniu uruchomienia kredytu lub transzy kredytu. Spłata rat kapitałowo–odsetkowych dokonywana miała być w złotych polskich po uprzednim przeliczeniu według kursu

sprzedaży (...) zgodnie z „Tabelą kursów walut obcych” obowiązującą w Banku w dniu spłaty. W ocenie powodów, taki sposób przeliczeń stanowi niedozwolone postanowienia umowne, jako niezgodnione indywidualnie z konsumentem oraz narzucone wzorcem umownym. Poza tym, ani umowa kredytu, ani regulamin nie zawierają definicji „Tabeli kursów walut obcych”, do której umowa i regulamin odwołuje się wielokrotnie. Treść tych postanowień kształtuje ich prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając ich interesy. Ponadto, pozwany Bank, stosując ww. klauzulę waloryzacyjną w żaden sposób nie określił procedury ustalania kursu waluty stosowanego przy uruchomieniu kredytu i potrącaniu rat przy jego spłacie. Dodatkowo powodowie wskazali, że nie sposób ustalić mechanizmu ustalania wysokości rat kapitałowo-odsetkowych. W ocenie powodów powyższe zapisy umowy, odnoszące się do klauzul indeksacyjnych powodują nieważność umowy jako sprzeczne z ustawą Prawo bankowe oraz Kodeksem Cywilnym. Świadczenie kredytobiorcy nie zostało jednoznacznie określone, a jego wartość została uzależniona jedynie od woli pozwanego w zakresie regulowania kursem waluty.

Powodowie podnieśli, że postanowienia § 2 ust. 2, § 7 ust. 1 umowy są niedozwolonymi postanowieniami umownymi, bowiem kształtują prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami oraz rażąco naruszają jego interesy. Na podstawie spornych postanowień, to pozwany bank mógł jednostronnie i arbitralnie modyfikować wskaźnik według którego obliczana była wysokość zobowiązania. Waloryzacja kredytu odbywała się w oparciu o tabele kursowe sporządzone przez bank i uprawnienie banku do określenia wysokości kursu (...) nie doznawało żadnych ograniczeń. Konsekwencją uznania za niedozwolone postanowień umownych dotyczących indeksacji jest konieczność ich pominięcia przy ustalaniu treści stosunku prawnego.

Roszczenie ewentualne o zapłatę 330.849,64 zł wynika natomiast, z sumy wszystkich spłaconych rat w okresie od 15 lutego 2010 r. do 1 października 2019 r., jako rat spłaconych z nienależnego świadczenia. Całość zaś, nienależnego świadczenia powodów wynosi na dzień 1 października 2019 r. – 424.257,32 zł.

W przypadku uznania, że umowa zawarta przez strony jest ważna, powodowie mają interes prawny do żądania ustalenia bezskuteczności niedozwolonych klauzul w celu wyeliminowania niepewności stosunku prawnego.

W odpowiedzi na pozew, pozwany wniósł o oddalenie powództwa. Podniósł zarzut przedawnienia roszczenia oraz wskazał na dopuszczalność w świetle prawa bankowego zawierania umów o kredyt indeksowany do waluty obcej. Zdaniem pozwanego umowa kredytowa pomiędzy stroną powodową, a pozwanym została zawarta w sposób ważny, a wszystkie postanowienia pozostawały skuteczne wobec stron stosunku prawnego do momentu wypowiedzenia umowy przez pozwanego. Pozwany zakwestionował powództwo co do zasady jak i wysokości w zakresie roszczenia ewentualnego. Bank zaprzeczył: aby ustalał kurs waluty dowolnie, bez żadnych ograniczeń, wysokość świadczenia kredytobiorców nie została precyzyjnie określona, że postanowienia kształtują ich prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając ich interesy, naruszając równorzędność stron umowy oraz, że postanowienia umowne były niezgodnione indywidualnie z konsumentem oraz narzucone wzorcem umownym i regulamin kredytu nie został przedstawiony powodom przez zawarciem umowy.

Powodowie pismem z dnia 17 września 2020 r. zmienili powództwo w zakresie kolejności dochodzenia roszczeń ewentualnych oraz eliminując solidarność w roszczeniu o zapłatę. Ostatecznie wnieśli:

- o ustalenie nieważności umowy o kredyt hipoteczny nr KH/ (...) z dnia 9 kwietnia 2008 r.,
- ewentualnie o ustalenie wobec powodów bezskuteczności postanowień § 2 ust. 2, § 7 ust. 1 umowy o ww. kredyt hipoteczny,
- ewentualnie o zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów kwoty 330.849,64 zł z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty (k. 308-309)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powodowie D. S. i M. S. (1) w dniu 20 marca 2008 r. podpisali wniosek kredytowy o kredyt w kwocie 460.000 zł, jako walutę kredytu oznaczyli (...). W dniu 18 marca 2008 r. złożyli oświadczenie, że zapoznali się z informacją dla wnioskodawców ubiegających się o produkty hipoteczne indeksowane kursem waluty obcej, oparte na zmiennej stopie procentowej. W informacji wskazano, że wybierając zadłużenia w walucie obcej, kredytobiorcy korzystają aktualnie z oprocentowania niższego w porównaniu z kredytem złotowym i spłacają miesięcznie niższą ratę kredytu. Podkreślono, że zaciągając zobowiązanie w walucie obcej, kredytobiorcy narażeni są na ryzyko zmiany kursów walutowych, co sprawia, że zarówno rata spłaty, jak i wysokość zadłużenia tytułem zaciągniętego kredytu przeliczona na PLN na dany dzień, podlega ciągłym wahaniom, w zależności od aktualnego kursu. Ryzyko kursowe jest znacznie mniejsze, jeżeli o kredyt walutowy ubiega się kredytobiorca osiągający dochody w tej samej walucie obcej. Wskazano, że warto rozważyć zaciągnięcie długoterminowego kredytu w PLN jako korzystną alternatywę w stosunku do kredytów walutowych, które mimo atrakcyjnych aktualnie warunków cenowych mogą okazać się droższe na skutek wzrostu kursów walutowych. Dodatkowo w informacji zawarto przykład wpływu zmiany stopy procentowej oraz kursu waluty na wysokość raty kredytu (przy założeniu, że kurs (...) wzrośnie o 14,22 %).

(dowód: wniosek kredytowy k. 135-137, podejmowanie decyzji nr (...) z 03.04.2008 r. k. 139-140, symulacja kredytowa k. 146, informacja dla ubiegających się o produkty hipoteczne indeksowane k. 148)

W dniu 10 kwietnia 2008 r. powodowie zawarli z Bankiem (...) Spółką Akcyjną w W. umowę kredytu hipotecznego nr KH/ (...) (umowa została sporządzona w dniu 09 kwietnia 2008 r.). Kredyt przeznaczony był na wykończenie domu (60.000 zł) oraz spłatę innego kredytu mieszkaniowego (400.000 zł). Zgodnie z § 2 ust. 1 umowy Bank udzielił powodom kredytu w kwocie 460.000 zł. W § 2 ust. 2 wskazano, że kredyt jest indeksowany kursem (...) według Tabeli kursów walut obcych obowiązującej w Banku w dniu uruchomienia kredytu lub transzy. Po uruchomieniu kredytu lub transzy kredytu Bank miał wysłać do kredytobiorcy pismo, informujące o wysokości pierwszej raty kredytu, kwocie kredytu w (...) oraz jego równowartości w PLN zgodnie z kursem kupna (...) według tabeli kursów walut obcych obowiązującej w Banku, przy zaznaczeniu, iż zmiany kursów walut w trakcie okresu kredytowania mają wpływ na wysokość kwoty zaciągniętego kredytu oraz raty kapitałowo-odsetkowej.

Spłata kredytu miała być dokonywana w 144 ratach miesięcznych, w tym 2 rat obejmujących odsetki w okresie karencji spłaty kredytu oraz 142 równych ratach miesięcznych zawierających malejącą część odsetek oraz rosnącą część raty kapitałowej. Oprocentowanie kredytu było zmienne i wynosiło 3,8350% w stosunku rocznym, co stanowiło sumę stopy referencyjnej LIBOR 3M (...) obowiązującej w dniu sporządzenia umowy oraz marży w wysokości 0,9500 p.p., stałej w całym okresie kredytowania. Całkowity koszt kredytu na dzień sporządzenia umowy wynosił 138.682,81 zł, a rzeczywista roczna stopa oprocentowania wynosiła 5,38% w skali roku.

Stosownie do § 7 ust. 1 umowy kredytu kredytobiorca zobowiązał się do spłaty kredytu w (...), ustaloną zgodnie z § 2 w złotych polskich z zastosowaniem kursu sprzedaży (...) obowiązującego w dniu płatności raty kredytu, zgodnie z tabelą kursów walut obcych Banku.

Spłata rat miała następować przez bezpośrednie potrącanie przez Bank należnych mu kwot z rachunku nr (...).

Kredytobiorcy mogli dokonać wcześniejszej spłaty kredytu, poprzez złożenie pisemnej dyspozycji spłaty, wskazując jednocześnie, czy spłata skróci okres spłaty kredytu z zachowaniem miesięcznych rat kapitałowo-odsetkowych czy też zmniejszy wysokość miesięcznych rat kapitałowo-odsetkowych z zachowaniem okresu spłaty kredytu. Wcześniejsza spłata kredytu nie mogła być dokonana w okresie, w którym kredyt uruchamiany w transzach nie został wypłacony w całości oraz w okresie karencji w spłacie kapitału kredytu. W § 9 strony, oprócz zabezpieczenia spłaty kredytu z odsetkami i innymi kosztami, hipoteką kaucyjną łączną do sumy 782.000 zł, dokonały dodatkowego zabezpieczenia kredytu w postaci ubezpieczenia od ognia i innych zdarzeń losowych oraz ubezpieczenia na życie kredytobiorców. W § 11 ust. 1 strony zastrzegły, że wszelkie zmiany umowy wymagają zawarcia aneksu do umowy pod rygorem nieważności, natomiast w zakresie nieuregulowanym umową zastosowanie mają postanowienia regulaminu. (...) udzielonego kredytu odbywać się miała za pośrednictwem rachunku bankowego powodów, prowadzonego przez pozwanego.

Na podstawie § 8 ust. 4 Regulaminu kredytów hipotecznych, w przypadku kredytu w walucie obcej kredytobiorca może zastrzec w umowie kredytu, że bank będzie pobierał ratę spłaty z rachunku w walucie, do jakiej kredyt jest indeksowany, o ile ten rachunek jest dostępny w ofercie banku.

(dowód: umowa kredytu – k. 24-29, regulamin kredytowania w wersji R.21 - k. 150-159, regulamin kredytowania w wersji R.31.8 - k. 161-169, cennik Kredyt Hipoteczny/Pożyczka Hipoteczna w wersji obowiązującej od 01.03.2008 r. – k. 177, cennik Kredyt Hipoteczny/Pożyczka Hipoteczna w wersji obowiązującej od 01.06.2009 r. – k. 179)

Kredyt został wypłacony w 2 transzach. Pierwsza transza 14 kwietnia 2008 r. - 400.000 zł , druga 15 maja 2008 r. – 60.000 zł.

(dowód: zaświadczenie o obsłudze kredytu – k. 42-46, historia rachunku kredytowego – k. 191-253)

W dniu 30 grudnia 2011 r. powodowie złożyli wniosek o zmianę warunków kredytu poprzez otworzenie rachunku bieżącego w (...) i ustalenie, że będą dokonywali spłat bezpośrednio w (...).

Aneks do umowy kredytu hipotecznego z dnia 4 stycznia 2012 r., w § 2 umowy kredytowej dodano zapis w brzmieniu: „Kurs wymiany walut obcych, na podstawie którego przeliczane są na złote polskie zobowiązania kredytobiorcy wyrażone w walucie obcej, podawany jest w Tabeli Kursów Walut Obcych Banku. Podstawą do ustalenia kursów kupna i sprzedaży zawartych w Tabeli Kursów Walut Obcych Banku jest kurs bazowy, stanowiący średnią arytmetyczną z ofert kupna i ofert sprzedaży tej waluty oferowanych przez profesjonalnych uczestników rynku walutowego i podanych na stronie serwisu (...) w chwili tworzenia Tabeli Kursów Walut Obcych. Wartości kursu kupna i wartości kursu sprzedaży z Tabeli Kursów Walut Obcych mogą odbiegać od kursu bazowego o nie więcej niż 10%.

Tabela Kursów Walut Obcych Banku tworzona jest przynajmniej raz dziennie każdego dnia roboczego. Pierwsza Tabela Kursów Walut Obcych Banku tworzona jest pomiędzy godziną 8:00 a godziną 10:00 danego dnia. Tabela Kursów Walut Obcych publikowana jest każdorazowo na stronie (...)

W przypadku, gdy Tabela Kursów Walut Obcych tworzona jest w danym dniu co najmniej dwukrotnie, do ustalenia wysokości zobowiązania wyrażonego w walucie obcej przyjmowany jest kurs sprzedaży dewiz dla danej waluty najkorzystniejszy dla Kredytobiorcy spośród kursów sprzedaży dewiz obowiązujących w Banku w dniu przeliczania zobowiązania na złote polskie. W przypadku wcześniejszej częściowej spłaty kredytu będzie to najkorzystniejszy kurs sprzedaży dewiz spośród kursów obowiązujących w Banku danego dnia do chwili złożenia dyspozycji wcześniejszej częściowej spłaty.”

Z kolei § 7 ust. 3 umowy ulega zmianie i otrzymała brzmienie: „Spłaty rat kredytu oraz przedterminowa spłata pełnej lub częściowej kwoty kredytu będzie dokonywana przez Kredytobiorcę w walucie obcej, do której kredyt jest indeksowany lub denominowany. Otwarcie i prowadzenie rachunku walutowego o numerze: (...), służącego do gromadzenia środków przeznaczonych na spłatę kredytu jest bezpłatne. Spłata kredytu następować będzie poprzez bezpośrednie potrącanie przez Bank należnych mu kwot z ww. rachunku. Bank nie pobiera opłaty za zmianę rachunku do obsługi kredytu.”

(dowód: wniosek o zmianę warunków kredytu z dnia 30.12.2011 r. – k. 171-173, aneks nr (...)– k. 30)

W wyniku braku dokonywania przez powodów spłat rat, pismem z dnia 17 maja 2013 r. stanowiącym odpowiedź na wniosek powodów dotyczący restrukturyzacji posiadanego zadłużenia, pozwany Bank, wezwał kredytobiorców do niezwłocznej zapłaty wymagalnych zaległości wynikających z umowy w terminie 7 dni licząc od dnia doręczenia wezwania. Wskazał również, że w przypadku braku spłaty całej kwoty zaległości w terminie 7 dni od dnia otrzymania pisma, Bank podejmie działania zmierzające do odzyskania wierzytelności.

W ostatecznym wezwaniu do zapłaty z 17 maja 2013 r. wskazano, że wysokość przeterminowanego zadłużenia powodów wynosi 3.363,47 CHF powstałego w związku z niespłaceniem rat kredytu i odsetek w terminach wskazanych

w umowie. Na ww. kwotę składały się odpowiednio: zapadły kapitał w kwocie 3.217,71 CHF, odsetki zapadłe w kwocie – 122,72 CHF oraz odsetki od zapadłego kapitału w kwocie 23,04 CHF.

(dowód: pismo pozwanego z dnia 17.05.2013 r. – k. 31, ostateczne wezwanie do zapłaty – k. 32)

Pozwany Bank pismem z dnia 20 czerwca 2013 r. wypowiedział umowę kredytu z zachowaniem 30 dniowego okresu wypowiedzenia liczonego od dnia doręczenia pisma. Bank wezwał powodów, aby w okresie biegu wypowiedzenia spłacili całość zadłużenia, którego stan na dzień wystawienia pisma wynosił łącznie 143.460,30 CHF, i obejmował kapitał prawidłowy w kwocie 138.310,91 CHF, kapitał przeterminowany w kwocie 4.759,86 CHF, odsetki umowne zapadłe w kwocie 227,70 CHF, odsetki umowne naliczone do dnia 19 czerwca 2013 r. w kwocie 97,09 CHF oraz odsetki od kapitału przeterminowanego w kwocie 64,74 CHF. Ponadto w piśmie wskazano, że w przypadku uregulowania przez powodów zadłużenia przeterminowanego wynikającego z niedotrzymania terminów płatności rat w terminie do dnia upływu okresu wypowiedzenia, skutki niniejszego wypowiedzenia ustaną.

Kolejnym pismem z dnia 27 września 2013 r. pozwany ponownie wypowiedział umowę kredytu z zachowaniem 30 dniowego okresu wypowiedzenia liczonego od dnia doręczenia pisma. Bank wezwał powodów, aby w okresie biegu wypowiedzenia spłacili całość zadłużenia, którego stan na dzień wystawienia pisma wynosił łącznie 144.152,66 CHF, i obejmował kapitał prawidłowy w kwocie 131.855,93 CHF, kapitał przeterminowany w kwocie 11.214,84 CHF, odsetki umowne zapadłe w kwocie 667,06 CHF, odsetki umowne naliczone do dnia 26 września 2013 r. w kwocie 10,64 CHF oraz odsetki od kapitału przeterminowanego w kwocie 404,19 CHF. W piśmie ponownie wskazano, że w przypadku uregulowania przez powodów zadłużenia przeterminowanego wynikającego z niedotrzymania terminów płatności rat w terminie do dnia upływu okresu wypowiedzenia, skutki niniejszego wypowiedzenia ustaną.

(dowód: wypowiedzenie umowy kredytu z 20.06.2013 r. – k. 33, wypowiedzenie umowy kredytu z 27.09.2013 r. – k. 34)

Powodowie w okresie od 10 kwietnia 2008 r. do 15 listopada 2013 r., dokonali spłaty kapitału w wysokości 239.400,22 zł z odsetkami w wysokości 38.746,62 zł. Ponadto z tytułu odsetek karnych powodowie uiścili 616,17 zł. Po wejściu w życie aneksu do umowy kredytu dokonywali oni spłat rat kredytowych w walucie obcej.

(dowód: zaświadczenie o obsłudze kredytu – k. 42-46, historia rachunku kredytowego – k. 191-193)

W dniu 27 marca 2014 r. strony przedmiotowej umowy kredytu zawarły umowę ugody Nr:(...) (...), w celu zapewnienia wykonania wymagalnych zobowiązań powstałych pomiędzy Bankiem (...) S.A. z siedzibą w W. a powodami.

W § 1 wskazano, że ugoda reguluje warunki spłaty zadłużenia powodów wobec Banku według salda określonego w ust. 2 z tytułu umowy o kredyt hipoteczny nr KH/ (...) z dnia 10 kwietnia 2008 r. Według salda z dnia 21 stycznia 2014 r. zadłużenie z tytułu umowy wynosiło łącznie: 529 819,84 zł w tym:

- należność główna: 509 002,88 zł,
- odsetki umowne naliczone od należności głównej: 3 003,08 zł,
- odsetki przeterminowane naliczone od należności głównej: 17 813,88 zł,

Od dnia wejścia w życie niniejszej ugody na zasadach określonych w § 9 Bank miał naliczać w okresach miesięcznych odsetki od pozostającej do spłaty należności głównej według zmiennej stopy procentowej w wysokości WIBOR 3M + marża 3,00%, która na dzień podpisania umowy wynosiła 5,71% w stosunku rocznym. Oprocentowanie ulegało zmianie w zależności od stopy referencyjnej WIBOR 3M. Stopa referencyjna zmieniała się w cyklu kwartalnym i przyjmować miała wartość z ostatniego miesiąca poprzedzającego kolejny kwartał kalendarzowy.

Powodowie mieli dokonywać spłaty zadłużenia powiększonego o naliczone odsetki w 327 miesięcznych ratach płatnych 30-go dnia każdego miesiąca - z zastrzeżeniem ust. 2, w tym:

- 19 rat w wysokości 1 500,00 zł każda,
- 307 rat w wysokości: 2 500,00 zł każda,
- 327 ostatnia rata wyrównująca zadłużenie, płatna do dnia 30 czerwca 2041 r..

Pierwsza rata ugody płatna była dnia 30 kwietnia 2014 r.

W okresie obowiązywania ugody, w przypadku opóźnienia się dłużników ze spłatą należnych rat Banku od niespłaconych w terminie rat kapitałowych naliczane miały być odsetki od zadłużenia przeterminowanego w wysokości określonej w Cenniku usług, które na dzień podpisania Ugody wynosiły 16,00% w stosunku rocznym. Wszelkie dotychczasowe zabezpieczenia prawne spłaty wierzytelności Banku określonych w § 1 ust. 1 pozostały w mocy.

Niedotrzymanie przez Dłużnika któregokolwiek z postanowień ugody, a w szczególności ponad 14-dniowe opóźnienie w spłacie którejkolwiek z rat wskazanych w § 2 ust. 1, a także powstanie należności wymagalnych w przypadku nieterminowych spłat należności wynikających z innych transakcji zawartych z Bankiem, a nie wynikających z przedmiotowej ugody, upoważniało Bank do rozwiązania ugody w wyniku wypowiedzenia, a następnie do windykacji należności w trybie wybranym przez Bank.

Termin wypowiedzenia wynosił 7 dni i biec miał od daty doręczenia wypowiedzenia. Po rozwiązaniu ugody w trybie wypowiedzenia całość niespłaconego przez Dłużnika zadłużenia wynikającego z tytułu określonego w § 1 ust. 1 łącznie z odsetkami, o których mowa w § 1 ust. 2 i 3 oraz § 2 ust. 5 stawała się w całości wymagalna, zaś dokonane na podstawie ugody przez dłużnika spłaty pozostawały w mocy i nie podlegały zwrotowi. M. S. (2) poręczyła za spłatę zobowiązań powodów wynikających z zawartej umowy ugody.

(dowód: ugoda Nr (...) z dnia 27 marca 2014 r. - k. 35, oświadczenia k. 36-38)

Według zaświadczenia o obsłudze kredytu stan zadłużenia powodów na dzień 19 października 2019 r. wynosił 508.978,58 zł, w tym: kapitał – 363.002,88 zł, odsetki umowne – 145.975,70 zł.

(dowód: zaświadczenie o obsłudze kredytu k. 42-46)

W dniu 13 stycznia 2020 r. powodowie złożyli wobec pozwanego oświadczenie o uchyleniu się od skutków prawnych ugody, wskazując, że ich oświadczenia złożone zostały pod wpływem błędu dotyczącego stanu faktycznego, tj. założenia, iż umowa kredytowa jest ważna i nie zawiera postanowień niedozwolonych.

(dowód: oświadczenie powodów z 113.01.2020 r. - k. 40)

Sąd zważył, co następuje:

Sąd dokonał ustaleń faktycznych w sprawie w oparciu o załączone do akt – niekwestionowane przez strony – dokumenty, zeznania powodów nie stwierdzając podstaw do podważenia ich wiarygodności.

Sąd pominął wniosek dowodowy pozwanego o dopuszczenie opinii biegłego z zakresu finansów i bankowości zgłoszony w odpowiedzi na pozew (pkt 6 odpowiedzi na pozew, k. 56), albowiem dowód nie ma znaczenia dla rozstrzygnięcia. Zgromadzone w sprawie dowody w postaci dokumentów, zeznań powodów i świadka, w pełni pozwalają na dokonanie ustaleń w sprawie. Wskazać należy, że świadek M. D. nie uczestniczyła przy zawieraniu umowy między stronami i nie posiadała wiedzy jakie informacje zostały przedstawione powodom. Z zeznań powodów wynika, że do zawarcia umowy kredytu doszło w wyniku przyjęcia przez kredytobiorców wzorca umownego.

Sąd postanowił pominąć wniosek dowodowy z zeznań świadków J. C., zgłoszony w odpowiedzi na pozew - jako nieprzydatny dla rozstrzygnięcia. Świadek miałby zeznawać o ogólnych kwestiach związanych z funkcjonowaniem kredytów i finansowaniem banku oraz konstrukcji umów, co jest pozbawione znaczenia dla rozstrzygnięcia.

Ustosunkowując się do żądania pozwu ustalenia nieważności umowy kredytu, stwierdzić należy, że Sąd nie znalazł podstaw do jego uwzględnienia.

Konstrukcja umowy kredytu przedstawiona na gruncie niniejszej sprawy mieści się bowiem w granicach swobody umów i nie stanowi naruszenia art. 69 ust. 1 i 2 ustawy Prawo bankowe.

Zgodnie art. 69 ust. 1 i 2 ustawy – Prawo bankowe przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, zaś kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu. Umowa kredytu powinna być zawarta na piśmie i określać w szczególności: strony umowy, kwotę i walutę kredytu, cel, na który kredyt został udzielony, zasady i termin spłaty kredytu, wysokość oprocentowania kredytu i warunki jego zmiany, sposób zabezpieczenia spłaty kredytu, zakres uprawnień banku związanych z kontrolą wykorzystania i spłaty kredytu, terminy i sposób postawienia do dyspozycji kredytobiorcy środków pieniężnych, wysokość prowizji, jeżeli umowa ją przewiduje, warunki dokonywania zmian i rozwiązania umowy.

Zasadnicze postanowienia umowy, w ocenie Sądu, spełniają więc przesłanki tego przepisu (w brzmieniu obowiązującym w dacie jej zawarcia) i pozwalają na uznanie jej za ważną umowę kredytu bankowego. Znane są: strony umowy i kwota oraz waluta kredytu, cel na jaki został udzielony, zasady i termin jego spłaty, wysokość oprocentowania i zasady jego zmiany oraz inne niezbędne warunki.

Jak wynika z treści zawartej pomiędzy stronami umowy, stosownie do jej postanowień, strony umówiły się, że kwota kapitału kredytu w wysokości 460.000 zł początkowo wyrażona w walucie polskiej, zostanie w drodze indeksacji przeliczona na walutę franka szwajcarskiego i oprocentowana w sposób właściwy dla tej waluty. Jakkolwiek też przeliczenie dotyczące indeksacji następowało z zastosowaniem tabeli kursów obowiązującej w pozwanym Banku, skutkiem tego zastosowania nie jest unicestwienie czy unieważnienie umowy w całości.

Zważywszy bowiem, że wniosek kredytowy bezspornie dotyczył kredytu w walucie polskiej, zaś postanowienia umowy jednoznacznie wskazują, że Bank udziela kredytu w złotych polskich (§ 2 ust. 1 umowy), a jego wypłata i spłata następuje w złotych polskich (§ 7 ust. 1) - nie ulega wątpliwości, że strony zgodnie zamierzały zawrzeć umowę kredytu bankowego w tej właśnie walucie.

Umowa stron zawiera zatem elementy przedmiotowo istotne, które mieszczą się w konstrukcji umowy kredytu bankowego. Przy czym, przepisy ustawy Prawo bankowe na dzień zawarcia umowy kredytu dopuszczały możliwość zawierania umów kredytu ze wskazaniem waluty obcej. Jest to nadto konstrukcja dopuszczalna na podstawie art. 353¹ k.c., zgodnie z którym strony zawierające umowę mogą ułożyć stosunek prawny według swego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współżycia społecznego, jej istota polegała bowiem na stworzeniu przez Bank możliwości wykorzystania przez powodów określonej kwoty pieniędzy w walucie polskiej z obowiązkiem zwrotu w określonym czasie jej równowartości z zastosowaniem miernika w postaci kursu waluty szwajcarskiej.

Reasumując, skoro kredyt indeksowany nie jest sprzeczny z ustawą – Prawo bankowe, zaś sama umowa kredytu zawiera wszystkie essentialia negotii – brak było podstaw do uznania w świetle art. 58 § 1 k.c. za nieważną z tego powodu umowy kredytu zawartą między stronami, bowiem tak ujęta umowa kredytu indeksowanego mieści się w konstrukcji ogólnej umowy kredytu bankowego.

W dalszej kolejności odnieść należało się do zgłoszonych przez powodów zarzutów w zakresie postanowień umownych zawartych w § 2 ust. 2, § 7 ust. 1 umowy jako zawierających klauzule abuzywne. Dotyczy to klauzul indeksacyjnych

określających sposób przeliczenia kwoty kredytu do wypłaty po kursie, który nie był znany w chwili zawarcia umowy, jak też kształtowania przez Bank wysokości kursu waluty, według którego rozliczano następnie spłatę kredytu. Niewątpliwie powodowie zawarli umowę kredytu jako konsumenci. Powyższa okoliczność nie była kwestionowana przez żadną ze stron, a zatem Sąd zbadał umowę pod kątem abuzywności klauzul zawartych w tejże umowie, a mianowicie § 2 ust. 2, § 7 ust. 1 umowy.

Wskazane wyżej postanowienia przewidywały, że wysokość zobowiązań będzie przeliczana z zastosowaniem dwóch rodzajów kursu waluty. Bezspornie mechanizm (konkretny sposób) ustalania kursu nie został opisany w żaden sposób, gdyż umowa w tym względzie odsyła tylko do tabeli kursów obowiązującej w Banku w momencie dokonywania przeliczeń kursowych. Oznacza to, że zgodnie z umową Bank miał całkowitą swobodę w zakresie ustalania kursu waluty. Nie zostało zaprzeczone, że umowa stron w zakresie wykraczającym poza dokonane w ramach składania wniosku wyboru dotyczącego kwoty kredytu, waluty kredytu, okresu kredytowania, wysokości marży, została zawarta na podstawie wzoru opracowanego i stosowanego przez Bank. Oznacza to, że pozostałe postanowienia nie były uzgodnione indywidualnie z powodami w rozumieniu art. 385¹ § 1 i 3 k.c. W konsekwencji jest niewątpliwie, że w rozpatrywanej sprawie pozwany przyznał sobie prawo do jednostronnego regulowania - na gruncie zawartej umowy - wysokości rat kredytu waloryzowanego kursem franka. Jednocześnie prawo banku do ustalania kursu waluty nie doznawało żadnych umownych ograniczeń w postaci skonkretyzowanych, obiektywnych kryteriów zmian stosowanych kursów walutowych. Zatem doszło do nierównomiernego rozkładu praw i obowiązków stron umowy kredytowej, prowadzącą do naruszenia interesów konsumenta. W tym zakresie istotne znaczenie należy także przypisać wymaganiu właściwej przejrzystości i jasności postanowienia umownego, czyli odpowiedzi na pytanie, czy zawarta umowa wskazuje w sposób jednoznaczny powody i specyfikę mechanizmu przeliczania waluty, tak by konsument mógł przewidzieć, na podstawie transparentnych i zrozumiałych kryteriów, wynikające dla niego z tego faktu konsekwencje ekonomiczne (vide: wyrok SN z dnia 2.10.2019 r., IV CSK 309/18).

Jak już zostało przedstawione, kwestionowane postanowienia umowy wskazywały na dwa rodzaje kursów – kurs kupna do ustalenia wysokości kredytu, którą należy wypłacić w PLN oraz kurs sprzedaży do ustalenia wysokości kolejnych rat spłaty w PLN.

Wiadomo powszechnie, że kurs kupna waluty to w pewnym uproszczeniu kurs, po którym deklarowane jest kupno danej waluty, a kurs sprzedaży to kurs, po którym deklarowana jest jej sprzedaż, względnie są to kursy, według których będą rozliczane takie transakcje. Kurs kupna z reguły jest niższy od kursu sprzedaży. Zastosowanie dwóch różnych kursów w opisany wyżej sposób w odniesieniu do umowy stron prowadziło do sytuacji, w której kredyt wypłacony w walucie polskiej według kursu niższego (kursu kupna), przy spłacie stawał się już kredytem w kwocie wyższej (bez uwzględnienia wahań kursowych samej waluty). Wysokość raty spłaty została bowiem ustalona według kursu wyższego (sprzedaży), co oznacza, że suma tych rat (czyli wysokość kredytu pozostałego do spłaty wraz z odsetkami) też była wyższa niż obliczona z zastosowaniem kursu niższego (kursu kupna), jaki obowiązywał przy wypłacie.

Skoro takim zapisom towarzyszyło postanowienie, że wysokość kursu, według którego będzie rozliczana spłata kredytu, ustalał będzie sam Bank, mogło to prowadzić do sytuacji, w której Bank mógłby arbitralnie podwyższać wysokość kursu sprzedaży, według którego rozlicza spłatę kredytu, w stosunku do wysokości rynkowej. Brak sprecyzowania jasnych i obiektywnych kryteriów ustalania przez Bank kursu waluty, przyjmowanego do rozliczania spłat kredytu w sposób, który pozwalałby na weryfikację poprawności kursu, a co za tym idzie sprawdzenie wysokości żądań banku (np. przez odwołanie do parametrów finansowych publikowanych lub znanych powszechnie) prowadził do zastrzeżenia dla Banku wyłącznej i niczym nieograniczonej kompetencji do ustalania wysokości kursu, według którego będzie rozliczana spłata kredytu i ustalana wysokość zobowiązania powoda.

Powyższe w sposób oczywisty prowadziło do rażącego naruszenia interesów powodów. Narażało ich bowiem na niczym w zasadzie nieograniczone żądania pozwanego co do spłaty udzielonego kredytu i jego wysokości, zależne wyłącznie od kursu waluty ustalanego wszakże przez pozwanego. Co więcej, uprawnienie do określania kursów wymiany dawało Bankowi możliwość wpływania na wysokość zobowiązania do spłaty w PLN. W sposób dowolny zatem mógł kształtować wysokość zobowiązania powoda w walucie, w jakiej spłacał kredyt. Tym samym uzyskał też narzędzie do

potencjalnego zminimalizowania niekorzystnych dla siebie skutków zmiany kursów na rynku międzybankowym lub zmian w zakresie oprocentowania (obniżka stopy bazowej), gdyż teoretycznie mógł je rekompensować podwyższeniem kursu sprzedaży przyjętego do rozliczenia spłat kredytu.

Powyższych ustaleń nie podważa okoliczność złożonego przez powodów oświadczenia w zakresie ryzyka kursowego. Wskazać bowiem należy, że czym innym jest ryzyko zmienności kursów, a czym innym ustalanie kursów walut przez Bank.

W ocenie Sądu należy zatem uznać, że postanowienia odwołujące się do kursów wymiany i możliwości jej samodzielnego ustalania w ramach tabeli były sprzeczne z dobrymi obyczajami i naruszały rażąco interesy powodów w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c., oceniane na datę zawarcia umowy. Takie rozwiązania dawały bowiem Bankowi, czyli tylko jednej ze stron stosunku prawnego, możliwość przerzucenia na powodów całego ryzyka wynikającego ze zmiany kursów waluty stanowiącej podstawę rozliczeń umowy i pozostawiały mu całkowitą swobodę w zakresie ustalania wysokości wzajemnych zobowiązań przez dowolną i pozbawioną jakichkolwiek czytelnych i obiektywnych kryteriów możliwość ustalania kursu przyjmowanego do wypłaty kredytu, a następnie rozliczenia jego spłat.

Z tej przyczyny bezzasadne było prowadzenie postępowania dowodowego w kierunku wykazania, jak umowa była wykonywana, jak pozwany ustalał swoje kursy i czy miały one charakter rynkowy, względnie ustalanie, jaki byłby kurs rynkowy, gdyż okoliczność te pozostawały nieistotne dla oceny, czy postanowienia umowy stron miały charakter niedozwolony w rozumieniu art. 385¹ k.c.

Podsumowując tę część rozważań, w ocenie Sądu postanowienia umowy dotyczące stosowania dwóch różnych rodzajów kursów, które mogły być swobodnie ustalane przez jedną ze stron umowy (Bank) nie zostały uzgodnione indywidualnie z powodami i kształtowały jego zobowiązania w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy, a zatem miały charakter niedozwolony w rozumieniu art. 385¹ k.c., a w związku z tym nie wiążą powodów.

Wskazać należy, że powyższych ustaleń nie podważa zawarcie przez strony aneksu z dnia 4 stycznia 2012 r. Aneks bowiem nie wyeliminował niedozwolonych postanowień umownych. Wszelkie bowiem postanowienia odwołujące się do kursów waluty obcej i możliwości jej samodzielnego ustalania w ramach tabeli były sprzeczne z dobrymi obyczajami i naruszały rażąco interesy powoda w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c., co podlegało ocenie na dzień zawarcia umowy.

Ponadto kwestią, wymagającą rozważenia pozostaje to, jakie znaczenie dla oceny ważności umowy ma zawarta między stronami umowa ugody z dnia 27 marca 2014 r. Strona pozwana, podniosła zarzut, że brak jest podstaw do skutecznego uchylecia się od skutków ugody z powodu pozostawiania przez powodów w błędzie, co do okoliczności faktycznych, z uwagi na niewypełnienie przez powodów przesłanki z art. 88 § 2 k.c.

W przedmiotowej sprawie zawarcie ugody argumentowane były przez powodów tylko ich trudną sytuacją finansową a nie zastrzeżeniami co do określonych w umowie podstawowej warunków spłaty i abuzywnością postanowień tej umowy. Jakkolwiek w przestrzeni publicznej pojawiły się już zastrzeżenia co do stosowania tzw. spreadów przez banki (czemu zapobiegać miała tzw. ustawa antyspreadowa z dnia 29.07.2011r., nowelizująca brzmienie art. 69 prawa bankowego), to brak podstaw do założenia, by strona powodowa miała w 2014 roku wiedzę o abuzywności postanowień umowy.

Oświadczenie powodów zostało przedłożone do akt sprawy i było ono datowane na 13 stycznia 2020 r. Zważywszy, że pozwani w piśmie tym wskazali, na wykrycie błędu w dniu 3 października 2019 r., tj. po wydaniu wyroku przez (...) w sprawie kredytu indeksowanego do waluty (...) w sprawie (...), uznać by należało, że nie uchybili oni rocznemu terminowi do złożenia oświadczenia woli w przedmiocie uchylecia się od skutków ugody.

Należy zwrócić uwagę, że zawarta ugoda w ogóle nie wykreowała ważnego stosunku cywilnoprawnego pomiędzy stronami, gdzie z jednej strony występuje tzw. aktywny uczestnik rynku (bank) z jednej strony i bierny podmiot,

jakim jest konsument, po drugiej stronie. Powyższa ugoda nie sanowała wadliwej czynności prawnej. Przy ocenie ważności ugody należy mieć na względzie ochronę konsumenta. W doktrynie podniesiono (zob. E. Łętowska „Prawo umów konsumenckich” Wyd. C.H. Beck 2002 r., str. 22), że „europejska ochrona konsumenta opiera się na paradygmacie przejrzystości informacji i oznacza działania na rzecz stworzenia warunków dla swobodnego wyboru i decyzji konsumenckiej, bowiem pozycja źle poinformowanego partnera umowy, kierującego się własną oceną sytuacji i decyzjami co do zawarcia umowy podlega z oczywistych przyczyn degradacji”. W niniejszej sprawie powodowie, jako konsumenci, ewidentnie nie złożyli oświadczenia w przedmiocie wyłączenia zastosowania sankcji niezwiązania klauzulą niedozwoloną. W ocenie Sądu Bank nie może jednak zasłonić się w tej sprawie brakiem wiedzy o abuzywnym charakterze postanowień zawartych w umowie. W dacie zawierania ugody, powodowie nie byli należycie poinformowani o tym, że klauzule abuzywne w umowie mogą zostać przez nich zaakceptowane i że następnie mogą oni zawrzeć ugodę, mającą na celu modyfikację stosunku umownego. Tymczasem prawo konsumenta do uzyskania wiedzy o przedmiocie umowy winno być uznane za jego zasadnicze prawo, a brak tej wiedzy nie może zostać wykorzystany przez silniejszego kontrahenta umowy na jego korzyść. Bank jest niewątpliwie tzw. aktywnym uczestnikiem rynku, dysponującym odpowiednią informacją i wiedzą, czego nie można powiedzieć o konsumentach. W efekcie Sąd uznał, że zawarta pomiędzy stronami ugoda jest jako sprzeczna z zasadami współzycia społecznego nie wykreowała ważnego stosunku cywilnoprawnego. To zaś oznacza, że spór między stronami, co do wysokości istniejącego zadłużenia powodów musi być rozstrzygnięty na gruncie umowy kredytowej, z której wyeliminowane zostały klauzule abuzywne.

W realiach niniejszej sprawy oznacza to, że skutkiem uznania zapisów § 2 ust. 2, § 7 ust.1 umowy za niedozwolone jest wyeliminowanie ich z tej umowy. Wskutek wyeliminowania zawartych w umowie klauzul abuzywnych, brak jest wyraźnie oznaczonych zapisów dotyczących mechanizmu ustalania kursu waluty, jaki miałyby być przyjmowany do ustalania wysokości rat spłaty w złotych polskich w kolejnych terminach płatności oraz rozliczenia wysokości pozostałego do spłaty zadłużenia powoda.

Zgodnie z aktualnym poglądem wyrażonym w orzecznictwie, klauzulę waloryzacyjną traktuje się jako główne świadczenie kredytobiorcy, gdyż wpływa ona na wysokość tego świadczenia (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2019 r. sygn. akt: I CSK 242/18, *legalis* nr 1966950, wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymostku z dnia 08 sierpnia 2019 r., I ACa 126/19). Ponadto w odniesieniu do przeliczenia należności stron brak jest możliwości zastępowania niedozwolonych klauzul umownych przepisami o charakterze ogólnym, które są przepisami dyspozytywnymi. Pogląd ten został wypracowany w oparciu o związanie wszystkich sądów Unii Europejskiej wykładnią dyrektywy 93/13/EWG dokonaną przez Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej w wyroku z dnia 3 października 2019 r. w sprawie (...) (...) podtrzymał pogląd, że w przypadku ustalenia, że w umowie zostało zawarte postanowienie niedozwolone w rozumieniu dyrektywy, skutkiem tego jest wyłącznie wyeliminowanie tego postanowienia z umowy, chyba że konsument następnie je zaakceptuje. Jedynie w drodze wyjątku możliwe jest zastosowanie w miejsce postanowienia niedozwolonego przepisu prawa o charakterze dyspozytywnym. Wyjątek ten obejmuje sytuacje w której jest zgoda stron na jego zastosowanie oraz okoliczność, że brak takiego zastąpienia skutkowałby upadkiem umowy i niekorzystnymi następstwami dla konsumenta, który na takie niekorzystne rozwiązanie się nie godzi.

Dotychczas, orzecznictwo usuwając z umowy klauzule abuzywne odwoływało się do norm ogólnych prawa cywilnego, zastępując klauzulę waloryzacyjną średnim kursem walut obcych prezentowanym przez Narodowy Bank Polski czy też innych kursów walut wskazywanych przez strony w umowie. Zgodnie ze stanowiskiem (...) nie jest możliwe zastąpienie postanowienia niedozwolonego przez odwołanie się do norm ogólnych prawa cywilnego, gdyż spowodowałoby to ingerencję, mogącą wpłynąć na równowagę interesów, powodując nadmierne ograniczenie swobody zawierania umów.

Zatem należy rozważyć, czy umowa łącząca strony może być utrzymana bez niedozwolonych klauzul, czy też nie jest to możliwe i należy ustalić nieważność umowy.

W ocenie Sądu brak jest przesłanek do uznania przedmiotowej umowy o kredyt za nieważną. W myśl przepisu art. 385¹ § 2 k.c. należało wyeliminować postanowienia umowne o charakterze niedozwolonym składające się na klauzulę waloryzacyjną uznając, że udzielony powodom kredyt stanowił kredyt złotowy niezawierający takiej klauzuli.

Za możliwością utrzymania umowy przemawia okoliczność, że po wyeliminowaniu z umowy postanowień niedozwolonych, nadal znana jest kwota i waluta kredytu, cel kredytu, okres i termin spłaty, wysokość prowizji oraz oprocentowanie. Zatem, tak skonstruowana umowa w pełni spełnia przesłanki umowy kredytu w świetle prawa bankowego i pozostaje zgodna z zasadą swobody kształtowania stosunków umownych, nie naruszając tym samym zasad współżycia społecznego. W tym miejscu wskazać należy, że eliminacja klauzul abuzywnych czyni zadość celu przepisów odnoszących się do niedozwolonych klauzul umownych w zakresie wyłącznego niestosowania tych postanowień, gdyż umowa powinna nadal obowiązywać bez jakichkolwiek innych zmian, o ile jest to prawnie możliwe (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 lipca 2017 r. sygn. akt: II CSK 803/16.)

W związku z powyższym powodowie winni spłacać kredyt w złotych polskich w terminach przewidzianych w umowie i z zastosowaniem przewidzianego pierwotnie oprocentowania. według przewidzianej umownie stawki LIBOR (powołując się na wykładnię w powołanej sprawie (...)) nie ma znaczenia to, że Bank najprawdopodobniej nie ustaliłby wysokości oprocentowania według stawki LIBOR).

Podnieść należy, że zgodnie z art. 6 ust. 1 dyrektywy (...) należy dążyć do osiągnięcia stanu niezwiązania konsumenta nieuczciwymi postanowieniami umownymi, przy jednoczesnym utrzymaniu w mocy umowy, o ile jest to prawnie możliwe. Eliminacja postanowień dotyczących kursów wymiany, nie zmienia zasadniczych postanowień umowy, tj. umożliwia powodom skorzystanie z kredytu udzielonego przez pozwanego, z obowiązkiem spłaty w określonym czasie, przy ustalonym oprocentowaniu. W ocenie sądu umowa stron nadal może być wykonywana jako umowa kredytu bankowego po wyeliminowaniu spornych postanowień. W oparciu o pozostałe postanowienia umowy możliwe jest bowiem określenie praw i obowiązków stron.

Z tych przyczyn na podstawie powołanych przepisów powództwo o ustalenie nieważności umowy podlegało oddaleniu, jako pozbawione podstaw faktycznych i prawnych. Zgodnie z art. 189 k.p.c. powodowie mogą żądać ustalenia przez sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, gdy ma w tym interes prawny. Odnosząc się do twierdzeń pozwanego odnośnie braku interesu prawnego w żądaniu ustalenia nieistnienia stosunku prawnego, wskazać należy, że powodowie mają interes prawny w ustaleniu nieważności umowy czy też w ustaleniu bezskuteczności postanowień umowy. Interes prawny powodów polegał na tym, że powodowie domagali się definitywnego usunięcia niepewności prawnej co do istnienia łączącego ich z pozwanym stosunku prawnego. Okoliczność, że pozwany złożył oświadczenie o wypowiedzeniu umowy nie oznacza, że stosunek prawny został zakończony. Podnieść bowiem należy, że pozwany nie wykazał, aby po eliminacji klauzul abuzywnych istniała podstawa do wypowiedzenia umowy (pkt I umowy).

Sąd na podstawie art. 385¹ § 1 k.c. ustalił, że wobec powodów postanowienia § 2 ust. 2 i § 7 ust. 1 umowy kredytu są bezskuteczne jako sprzeczne z dobrymi obyczajami i naruszające rażąco interesy powodów (pkt II wyroku) .

Orzeczenie o kosztach procesu Sąd oparł na treści przepisu art. 100 k.p.c. W oparciu o powyższy przepis, mając na uwadze, że żądanie powodów zostało częściowo tylko uwzględnione, koszty zostały wzajemnie zniesione między stronami. Na koszty procesu poniesione przez powodów składały się: opłata za udzielone pełnomocnictwo w wysokości 17 zł, opłata sadowa od pozwu w wysokości 1.000 zł, wynagrodzenie pełnomocnika w kwocie 10.800 zł. Na koszty procesu poniesione przez stronę pozwaną składały się z kolei: opłata za udzielone pełnomocnictwo w wysokości 17 zł oraz wynagrodzenie pełnomocnika w wysokości 10.800 zł. Wzajemne zniesienie kosztów procesu jest możliwe wtedy, gdy obie strony są w takim samym lub zbliżonym stopniu wygrywającym i przegrywającym, co miało miejsce w niniejszej sprawie.

sędzia Ewa Oknińska